Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі.

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J. Телеф.: BErgen 4-0237, 4-0807. Телеф. УНС: BErgen 4-1016

РІК LX. Ч. 20. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 25-го СІЧНЯ 1952. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS No. 20. JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, JANUARY 25, 1952. VOL. LX.

КІФОВЕР КАНДИДУЄ НА УРЯД ПРЕЗИДЕНТА ЗДА

Вашингтон. — Серед незвичайного гомону в готелі Статлер, при світлі фотографічних і фільмових лямп та в присутності великого числа кореспондентів на прес-конференції сенатор Кіфовер зі стейту Теннесі формально зголосив свою кандидатуру на найменування його демократичним кандидатом на президента Злучених Держав. При зголошенні кандидатури Кіфовер висловив критику адміністрації Трумана за брак належної енергії при переведженні чистки в адміністраційнім апараті, щоб відсунути зловживників з урядових становищ. Сенатор заявив теж, що він не кандидує на жадний інший уряд і витримає в своїм намірі хоч би навіть президент Труман зголосив ще раз свою кандидатуру на найменування. Зокрема він заперечив, наче б через зголошення кандидатури на становище президента, він був готовий прийняти кандидатуру на віцепрезидента ЗДА. У комунікаті про свою кандидатуру Кіфовер зазначив, що він стоїтиме за мир і за веденням закордонної політики в такому напрямі, як її веде Демократична партія від двадцяти років. У внутрішній політиці він поклав головну вагу на політику чистих рук. — Він остеріг населення перед воєнною гістерією.

Труман не має охоти кандидувати знову

Серед впливових демократів у Вашингтоні говорять ще про можливість кандидатури теперішнього губернатора з Ілиной, Адлай Е. Стівенсона, який щойно відвідав президента Трумана в Домі Блер. Після його конференції з Труманом стало відомо, що Труман прийшов до висновку, що для нього досить двох років праці в Білому Домі і що тому його родина, як і він самий схиляється до думки, що він не повинен кандидувати повторно. З цієї причини президент упродовж кількох останніх днів давав до пізнання, що його головна турбота в тому, щоб Демократична партія підшукала такого кандидата, якого ім'я, талант і переконання давали б запоруку, що він поведе закордонну політику Америки в теперішньому напрямі. Одначе Труман попереджає, що він не хоче диктувати Красвій Демократичній Конвенції в Шікаго, кого вона має наменувати кандидатом. З уваги на проголошення кандидатури Кіфовера появилися замітки, що він, як південний демократ, не буде вміти потягнути за собою північно-східні стейти і тому деякі демократичні провідники вимагають акції від Трумана.

● Будують шостий концентраційний табор для приміщення підривних осіб, коли прийде час. Він находиться коло Аленвуд, у стейті Пенсилвенія. Будову таборів почала федеральна влада щойно кілька тижнів тому.

● $118,000 заграбили бандити в банку у Гаврез, в Мексіко перед 8 годиною ранку.

Президент за приспішення безпеченства шахт

Вашингтон. — Президент Труман звернувся до Конгресу з складення закону для недопущення до нової такої катастрофи, яка трапилася в вугільній шахті у Вест Франкфорт, у стейті Ілиной, де згинули 119 вуглекопів 21 грудня. Законопроєкт, зголошений в обидвох палатах, дає департаментові внутрішніх справ право приневолити місцеву владу придержуватися постанов стейтових та федеральних законів безпеченства в шахтах. Президент пригадав, що чотири роки тому згинули в Сентралія, Ілл. 111 шахтарів, а потім кожного року трапляються менші нещастя тому, що місцеві чинники влади не наглядають точного виконання приписів законів.

Сенатська Комісія злагіднює законопроєкт для прибережних ресурсів

Вашингтон. — Сенатська комісія внутрішніх справ прийняла компромісовий законопроєкт в справі використання природних багатств у прибережній смузі. Проєкт дає стейтам право покласти руки на землі, які часто містять великі мінеральні багатства. Комісія не дуже серйозно радила над цим проєктом, знаючи, що повний Сенат не признає такого компромісу. Проєкт дає стейтам право покласти власне проти федеральних довговічних контрактів на занурені землі. Сен. Россел Лонг, який добився додатку в справі вета, обороняє засаду, що не федеральний уряд, а самі стейти повинні мати право власности до прибережних, звичайно водою занурених, земель, які часто містять великі мінеральні багатства.

За підвишку виплат для безробітних

Вашингтон. — П'ятнадцять сенаторів підписали законопроєкт, щоб федеральний уряд виплачував додаткове відшкодування для робітників, яких відставлено від праці при переміні дивільної продукції на оборонну. Сен. Блер Муді з Мишиген виявив, що безробіття зростає застрашаючим способом при таких переміннах і самі робітники не повинні падати жертвою таких перемін. Теперішні виплати з стейтового фонду безробітних в Мишиген виносять $21 тижнево, а це замало на втримання родини під теперішню пору, твердив сенатор.

32 АДВОКАТІВ СЕРЕД ЧЛЕНІВ КОМУНІСТИЧНОГО КЛЮБУ

Вашингтон. — Каліфорнійський адвокат Дейвид Арон, який складав свідчення перед палатною комісією неамериканських діянь, признався, що він був давніше членом комуністичної партії, належав до комуністичного клюбу в Лос Анджелес і виявив імена 32 інших адвокатів, які були членами цього клюбу в роках 1946-1948. Деякі з тих членів вступили з клюбу ще за його часу, а деякі залишилися ще й досі. Чотири такі адвокати вже приїхали до Вашингтону для складення свідчення. Вони заявили кореспондентам, що вони вступили з комуністичної партії й готові співпрацювати з урядом при веденні протикомуністичного слідства серед адвокатів. Арон виявив, що клюб існував під назвою „Енджеле Клоб" і що його головне завдання було віщіплювати комуністичні переконання для приєднування людей до клюбу. Він заявив, що Роберт Зільберстайн, тодішній секретар Красної Адвокатської Гілди при одній нагоді виголосив промову в клюбі. Зільберстайн ще й досі займає становище секретаря. — Арон потвердив, що він вступив до Комуністичної партії в 1946 р. коли працював для Красвої Ради Робітничих Відносин.

СЛІДИ КАТАСТРОФИ В ЕЛИЗАБЕТ

Населення міста Елизабет та околиці до краю схвильоване страшною літунською катастрофою, вже другою в цьому місті впродовж останніх шістьох тижнів, жертвою якої впало щонайменше 29 вбитих, між якими був і колишній секретар війни Роберт Петтерсон. На фото: робітник ратункового відділу оглядає частину літака, найбільшу, яка з нього залишилася.

Петтерсон, б. секретар війни, що згинув в катастрофі в Елизабет, інтервенював в користь українських скитальців

Филаделфія. — З канцелярії ЗУАДКомітету пригадують, що Роберт П. Петтерсон, бувший секретар війни, який згинув в катастрофі літака в Елизабет минулого вівтірка, свого часу інтервенював в користь українських скитальців в Німеччині. Це було у зв'язку з погромом скитальців в таборі в Мангаймі, Німеччина, безпосередньо після війни в 1945 році. В тому таборі трапилися були такі випадки: дня 6-го вересня 1945 р. на американській військовій автомашині навантажено 600 українців-втікачів, щоб перевезти їх до Штутгарту. Тоді поширено вістки, що усіх втікачів мають видати совєтам і з цього почалося завороження та погром. На вістку про цю подію, ЗУАДКомітет звернувся окремими меморіялами до тодішнього секретаря війни Петтерсона та головного американського командата в Европі, — ген. Айзенгавера. Від обох опісля одержано відповідь, яка зберігається сьогодні в архівах ЗУАДК. В листі до д-ра Галана секретар війни Петтерсон потверджує одержання меморіялу та запевняє, що будуть пороблені всі заходи для перевірення і вияснення випадку, що опісля й сталося. Так само ген. Айзенгавер відповів, що він передає справу для „повної перевірки" відповідній секції, в свому штабі. Кінцеве вияснення випадку одержав опісля ЗУАДКомітет від діючого секретаря війни, Кенета Росела. На вістку про цю подію,

АМЕРИКА СТРИМУЄ ВІЙСЬКОВУ ДОПОМОГУ ДЛЯ ШОСТИ КРАЇН

Військова допомога для Ірану стримана до того часу, доки ця країна не виявить здібности відповісти вимогам Акту Взаємної Безпеки. Цей остаток ухвалений Конгресом для стримання комуністичної агресії і над його виконанням працює В. Аверел Гариман. Він прислав листа до палатної комісії закордонних справ з повідомленням, що стримує фінансову й військову допомогу Іранові й п'ятьом іншим країнам, а саме: Афганістанові, Бермі, Єгиптові, Іракові й Ірляндії. Одначе Іран дістане технічну й економічну поміч, так, як було обіцяне. Така допомога виносить $23,500,- 000 на поточний скарбовий рік. Щодо військової допомоги, то американський амбасадор веде дальші переговори з іранським прем'єром Могамедом Мосадеком, заявив Гариман. Відмова допомоги Ірляндії прийшла тому, що ця країна поставила спеціяльні умови, які не були передбачені в згаданім акті.

Америка висилає місію до Японії

Вашингтон. — През. Труман вислав спеціяльну місію для переговорів з японським урядом для відступлення Злученим Державам деяких баз для втримання збройних сил в Японії на оборону Далекого Сходу перед комуністичною агресією. Це бази передбачені в Японським мировім договорі.

УКРАЇНСЬКІ СПОСТЕРІГАЧІ НА КОНФЕРЕНЦІЇ ЕВРОПЕЙСЬКОГО РУХУ

Лондон. (Власн. кореспл.) — Минулої неділі, 20-го січня, тут почалася конференція Комісії Европейського Руху для справ Середньої і Східньої Европи, в якій беруть участь екзильні представники всіх поневолених Совєтами країн: Естонії, Латвії, Литви, Польщі, Румунії, Болгарії, Мадярщини, Чехословаччини і Альбанії, та представник незалежної югославської комуністичної диктатури. Як уже повідомлено за Ню Йорк Таймсом, голова конференції, британський консервативний лідер Л. С. Амері, відкриваючи наради прочитав листа від Української Національної Ради, в якому висловлюється жаль з приводу того, що українських представників допущено на наради тільки в ролі спостерігачів. Це тому, що справа прийняття України до Европейського Руху ще не вирішена і її не може теж вирішити теперішня конференція. В ролі українських спостерігачів беруть участь в цих нарадах: член УНРади проф. Панас Феденко і д-р Омелян Волинець. Конференція мала потривати до 24-го січня. На порядку її нарад були справи політичного, господарського і соціяльного ладу в підсовєтських країнах на випадок їх звільнення та пляни їх майбутнього устрою після упадку комунізму. Конференція була скликана почасти на персональній базі. Міжнародні організації: Ліберальний Інтернаціонал, Селянський Інтернаціонал, Соціялістична Унія Східньої і Центральної Европи делегували своїх членів, а організатори нарад запросили до участи в них окремих осіб.

Комуністи судять своїх „зрадників"

Вашингтон. — Перед Радою Контролі Підривних Діянь складав свідчення Джан Лавтнер, колишній урядовець Комуністичної партії. Його судили комуністи у підвалі в Клівленді в січні 1950 року, називаючи його „зрадником", хоч він ніколи не виявляв перед владою комуністичних діянь. Після того нюйорський комуністичний щоденник „Дейлі Воркер" оголосив, що його викинули з партії за „зраду". Суд почався в Ню Йорку, де Лавтнер передав касірові Комуністичної партії Джекові Кінгові пляни, як партія має пити у підпілля для ведення своєї праці. Його назвали опісля явитися в Клівленді, де в одній пивниці відбувся над ним суд. Крім шофера, який його туди привіз на доручення Кінґа, були в пивниці ще два чоловіки. Вони розібрали його до нага, забрали з його одягу різні папери, і хоч не найшли нічого підозрілого, йому грозили смертю. Вони мали ножі, револьвери й гумові палиці. Там були два прилади: один для провірки правди, підчас переслухання, а другий для автоматичного рекордування слів. Коли він зі сльозами в очах благав їх помилування, вони лаяли його такими словами, яких навіть комуністи не вживають, але потім звільнили у присутності Кінґа. Лавтнер назвав мучителів по імені.

Ачесон підтримує заяву Айзенгавера

Вашингтон. — Секретар стейту Дін Ачесон одобрив становище генерала Двайта Д. Айзенгавера в справі скликання установчих зборів европейських країн і таким способом дав цьому проєктові американського уряду печатку. Ачесон теж заявив, що Америка готова прийти до порозуміння з шістьома країнами, які досі не могли погодитися на створення европейської армії. Крім Ачесона висловили ще свої признання для проєкту скликання установчих зборів европейських країн деякі провідні сенатори й члени Палати Репрезентантів.

Українські артисти виступили на принятті скавтів

Ню Йорк. (Тел. Мир.) — У вівторок, 22-го січня, у великій гостинній залі готелю Астор відбулося річне приняття американських Скавтів, в якому взяло участь коло 1,200 осіб, між ними двох генералів та інші видатні представники. Під час приняття була окрема програма, в якій виступили українські артисти: оперова співачка Евгенія Винниченко - Мозгова, барітон Роман Маринович та піяністка Леся Вахнянин, що виконали низку українських та інших композицій, здобуваючи собі загальне признання зібраних гостей.

● Ограбив 75 мешкань, щоб добути гроші на купно наркотиків — сімнадцятирічний Джан Мартинез з Бронксу,

ЯПОНІЯ ПРОПОНУЄ ДОГОВІР ПРИЯЗНІ З ЧАН КАЙ-ШІ

Токіо. — Японський прем'єр Шігеру Йошіда в своєму першому більшому виступі на новій сесії парляменту запропонував національно-китайському урядові на Формозі, очолюваному ген. Чан Кай-ші, договір приязні „в легально можливому найкоротшому часі". Договір з національно-китайським урядом був би дальшим кроком Японії в її політиці активної участи в міжнародному житті та відступленням від дотеперішньої ізоляції належно після того, як буде ратифікований всіми заінтересованими країнами мировий договір з Сан Франціско. Прем'єр Йошіда заявив, що Японія, здобувши знову суверенність, керуватиметься в своїй закордонній політиці головно приязню з західними державами, які підписали договір у Сан Франціско. Натомість Йошіда ані словом не згадав про стосунки Японії з азійським континентом, зокрема з опанованим комуністами Китаєм, торговельні взаємини з яким вважаються в деяких японських колах першою господарською конечністю для Японії. Він теж нічого не згадав про погрозу китайських комуністів, що на випадок договору між Японією і урядом Чан Кай-ші комуно-китайський уряд готов перевести в життя свій договір із Совєтським Союзом відносно „взаємної охорони перед відродженням японського імперіялізму". Відносно наших стосунків з Китаєм — говорив прем'єр Йошіда — ми готові відновити нормальні взаємини з націоналістичним урядом по лінії принципів, встановлених мировим договором та якщо той уряд того бажає собі". В дипломатичних колах вважають, що японський прем'єр не склав цеї заяви без попереднього порозуміння із західними аліянтами, зокрема з урядом Злучених Держав. Його тому, прем'єр з'ясував такі три головні пункти японської закордонної політики після ратифікації договору: 1. Намагання стати повноправним членом Об'єднаних Націй, якими Японія співпрацюватиме вже перед тою формальністю; 2. Встановлення окремо приязних стосунків з не-комуністичними азійськими країнами, при чому вже розпочато переговори з Філіпінами та Індонезією; 3. Збільшення заходів та перебрання більшої відповідальности за власну оборону.

АЛІЯНТИ ОБВИНУВАЧУЮТЬ МОСКВУ ЗА ТРУДНОЩІ В КОРЕЇ

Токіо. — Виданий аліянтською головною квартирою на Далекому Сході „Інформаційний Бюлетень" видвигнув обвинувачення, що „совєтські комуністи перетягають струну" в Кореї та що тенденційне приписування переговорів в справі перемир'я було „наказане Кремлем", як це виразно виходить із становища совєтського міністра закордонних справ А. Вишинського на сесії Генеральної Асамблеї ОН в Парижі, де він намагався перенести дальші переговори на форум Ради Безпеки. В офіціяльному повідомленні з переговорів в Панмунджом стверджується, що комуністи можуть розбити переговори своїм обстоюванням права на будову аеродромів на території Північної Кореї під час перемир'я. В останній хвилині наспіло радіо повідомлення, що для перелома „мертвої точки" в переговорах генерал Ріджвей мав одержати нові інструкції з Вашингтону, щоб злагіднити своє становище відносно цих аеродромів та задовольнитися комуністичним словним запевненням, що вони не будуть будувати, не вимагаючи при цьому права на окрему контролю цього запевнення. Аліянти, правдоподібно, запропонують ще теж „останній компроміс" в справі виміни полонених і якщоб це не зрушило теперішнього застою в переговорах, тоді комуністи мусять рахуватися з консеквенціями зірвання розмов. Тимчасом, аліянтське командування признало, що один аліянтський літак, без спеціяльної тенденції, порушив невтральність зони Кесонг, виправдуючись з цього. На фронті в Кореї, крім звичайної патрульної акції, аліянтські панцерні частини перевели вчора сильну атаку на ворожі позиції на центральному секторі. Аліянтська авіяція продовжувала стратегічне бомбардування ворожого запілля.

Нові жертви кривавих заворушень в Тунісі

Туніс. — Націоналістичні заворушення в цьому північно-африканському французькому протектораті продовжувалися вчора з новою силою в цілому ряді місцевостей, при чому щонайменше 11 осіб було вбитих. Рівночасно арабські націоналістичні провідники відкинули заяву французького прем'єра Фора в парляменті попереднього дня, ваявляючи, що вона в нічому не вияснює і не змінює положення в протектораті. Прем'єр Фор твердив, що Франція змагатиме до поступового унезалежнення Тунісу, але робітники ве це ступнево, продовжуючи рівночасно свою політику „твердої руки", як довго в Тунісі не буде привернений лад і порядок.

ПРОГРЕС В АМЕРИКАНСЬКО-ЕСПАНСЬКИХ ПЕРЕГОВОРАХ

Мадрид. — Шеф еспанського уряду, ген. Франко, виявив в одному інтерв'ю дальший прогрес в американсько-еспанських переговорах, заявлюючи виразно, що „нічого не стоїмне на перешкоді" до приняття Еспанією передумов американської господарської і військової допомоги. Ген. Франко заявив, що Еспанія, одержавши таку американську допомогу, „привітає" американську військову місію, завданням якої буде познайомити еспанську армію з новою зброєю та новою військовою технікою, як теж виконає всі інші американські вимоги, — зокрема щодо признання відповідних прав і відповідного голосу еспанським робітничим профспілкам та щодо обмеження господарських картелів і лібералізації торгівлі. Проєкт американсько-еспанського договору вже готовий і його розглядають тепер уряди обох країн. Ген. Франко виявив теж готовість тіснішої господарської і оборонної співпраці з іншими західними аліянтами. При цьому він знову підкреслив еспанські претенсії до Гібралтару, заявляючи, що він мусить повернутися до Еспанії, хоча еспанський уряд готовий рівночасно відступити там Британії військову базу на окремих умовинах. Франко окремо підкреслював американсько-еспанську приязнь, яка витворювалася завжди і при кожній зустрічі між цими двома народами. Підписання американсько-еспанського договору, на підставі якого Злучені Держави могтимуть вдержувати в Еспанії свої військові бази в заміну за військову і господарську допомогу, заповідається вже на найближчий час, правдоподібно ще в березні.

НА ЕКРАНІ ПОДІЙ

Мапи України, що їх мали знайти совєтські військові власті на змушеному з кінцем минулого року до висадки в Мадярщині американського літака, вивели Москву з рівноваги не менше, ніж доповнення до Акту Взаємної Безпеки, на підставі якого Злучені Держави призначили сто мільйонів долярів на допомогу вивзвольним рухам поневолених Совєтами народів. Про це свідчить тверда заява совєтського представника в Генеральній Асамблеї ОН в Парижі, Я. Маліка, який знову видвигнув цю справу, заявляючи, що викуплені з комуно-мадярської неволі за ціну 120,000 долярів американські летуни були „шпигунами, висланими ген. Айзенгавером", та що власне мапи України є достатоним на це доказом. Тимчасом, проурядова єгипетська газета „Аль Мізрі", що має найбільший тираж в арабському світі, надрукувала заяву совєтського міністра закордонних справ А. Вишинського, яку він склав перед своїм виїздом з Парижа та в якій мав заявити, що Совєтський Союз „допоможе всім народам Близького Сходу в їх намаганнях визволитися з-під господарської домінації" Заходу. А в поінформованих дипломатичних колах в Парижі заявляють, що Вишинський повіз з Парижа до Москви єгипетську пропозицію на закупно совєтської зброї. Цю пропозицію мав зробити Вишинському єгипетський міністер закордонних справ Салаг ель Дін.

● В міжнародних політичних колах придільовано максимальну увагу останній рекомендації аліянтського головного командата в Европі, ген. Айзенгавера, щоб европейські країни скликали конституційну конвенцію для встановлення европейської політичної і господарської унії, що була б рівночасно передумовою і завершенням плянованої спільної европейської армії. В цих колах звертається увагу, що пропонована ген. Айзенгавером федерація має вже свою передісторію після другої світової війни. Першим кроком в цьому напрямі був митний союз країн Бенелюксу: Бельгії, Голяндії і Люксембургу. Опісля прийшло спільне оборонне плянування тих країн разом з Британією. Створена в рямках Пляну Маршала Европейська Рада зробила багато в ділянці фінансового об'єднання і плянування европейських країн. Опісля прийшов Плян Шумана відносно злиття европейської вугільної і стальної індустрії, що вважається „зворотним пунктом" в історії Европи XX. сторіччя. Тепер заризувались вже цілком реальні форми европейської армії, а пропозиція ген. Айзенгавера відносно конституційної конвенції для об'єднання европейських країн була б вже тільки „крапкою над „і" та завершенням цілої тої історично-переломової акції. Кожному ясно, що ціла та акція ведеться під кутом оборони перед совєтською загрозою і тому признається рацію тому західному спостерігачеві, який заявив: „Одного дня в далекій майбутності історик, оцінюючи совєтські акти після другої світової війни, готов сказати, що вони витворили обставини, яка — хоч без волі і не по лінії Совєтського Союзу — змінила обличчя світу".

● Американсько - еспанські переговори в справі господарських і військових договорів між цими двома країнами мають визначити рівночасно й ролю Еспанії в загальній західно-европейській обороні. Проте, в поінформованих колах у Вашингтоні заявляють, що цей процес включення Еспанії в західну сім'ю народів, як її рівноправного члена, відбуватиметься ступнево, з уваги на англійські й французькі застереження проти теперішнього еспанського режиму, який теж має бути відповідно достосований до західних демократичних понять.

● Комуністичну агресію на Індо-Китай заповідають поінформовані в таких справах національно - китайські кола на Формозі. Комуністичну інвазію на Індо-Китай заповідається безпосередньо після підписання перемир'я в Кореї. Національно - китайське міністерство оборони довідалося, що один з головних комуно-китайських військових командантів, ген. Лін Піао, відвідав південні провінції Китаю та перевів інспекцію останньої підготовки до інвазії.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
В Джерзі Сити і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	$ 6.50	Six months	$ 6.50
На три місяці	$ 3.50	Three months	$ 3.50
Число з понеділка (з англійською частиною):		Monday'sissue (the Ukrainian Weakly, English language supplement):	
На рік	$ 3.00	One year	$ 3.00
На пів року	$ 2.00	Six months	$ 2.00

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

КИТАЙСЬКА ПРОБЛЕМА

Останніми роками найгостріше критиковано в Америці закордонну політику теперішньої адміністрації у відношенні до червоного Китаю. Проте годі складати за це всю вину на Трумана, бо цю фатальну в наслідках політику започаткував і вів Рузвелт. Завинили тут навіть такі особи, як генерал Маршал. Президентові Труманові та секретареві стейту Ачесонові можна одначе закинути, що вони вперто при давних помилках стояли та ще на оборону їх видали окрему книжку з документами, які мали б виправдувати їхнє становище. Та навіть на підставі цієї книжки та опублікованих у ній матеріялів критика доказувала, які великі помилки пороблено в відношенні до націоналістичного китайського уряду Чян Кай-ші, силуючи його до співпраці з комуністами.

Але тепер, як уже Китай опинився в руках червоних і здійснюється усе те, що заповідали противники угодової політики, які виступали проти „аграрних реформаторів" (комуністів), чуємо про „великі" зміни в Вашингтоні та „тверду" руку в відношенні до комуністичного китайського уряду. Навіть чуємо, що в цій справі прийшло до тісного порозуміння між Труманом і Черчилем, не зважаючи на ту обставину, що Велика Британія вдержує дипломатичні зв'язки з червоним Китаєм.

Що зміна настала, можна пізнати також по заяві Джана Фостера Доллеса, яку він зложив перед Сенатською комісією для закордонних справ говорячи про майбутнє Китаю. Доллес перестерігав перед таким думанням, що ніби справа програна і що Китай, загарбаний комуністами, уже залишиться назавжди під червоною диктатурою. Ніколи, за ввесь час існування Америки, заявив Доллес, американський нарід не годився на таке відношення до деспотизму. Він також домагався від Злучених Держав „позитивної політики" для Азії, яка скріпляла б там любов до волі в тому переконанні, що та воля скоро дасть себе почути і повалить деспотизм.

На американську політику в Азії впливає тепер сильно британська політика. Це зрозуміле, коли зважити, що — наприклад — Маляя представляє в британськім бюджеті річно один більйон долярів. Втратити її, означало б прямо банкротство. Так треба розуміти також і намагання британського уряду довести якнайскорше до замирення в Азії з комуністами. Що це угодовство приносить на дальшу мету тільки шкоду, це інша справа. Британський загал не хоче цього добачувати. Він навіть на війну в Кореї глядить очима сенатора Тефта як на „війну Трумана", хоча це тільки „партійний арґумент". Але самі події, себто комуністична агресія в Азії, заставляє уже і саму Англію братися до сильнішої оборони своїх інтересів. Тут уже без допомоги Америки не обійдеться. Звідси і заява Черчила в Вашинґтоні, що як тільки червоний Китай почне новий наступ, чи то в Кореї (не додержуючись умовин перемир'я), чи деінде, Британія стане по боці Америки. Одначе це „деінде" буде на ділі там, де буде велика загроза британським інтересам.

Зміну американської політики відносно червоного Китаю попередить, як заповідають, слово перестороги, яке виголосить мабуть сам президент Труман. Якщо ця перестoрога нічого не вдіє, тоді почнеться бомбардування військових баз червоного Китаю та його промислових центрів, зв'язаних з воєнним виробництвом. Крім цього буде ще бльокада цілого китайського побережжя. На те вказував недавно також і ген. Бредлі, коли говорив про „точний військовий плян" на випадок неуспіху корейських переговорів в справі перемир'я.

Чого перелякалась Москва?

Асигнування урядом ЗДА 100 мільйонів долярів на допомогу підпільним рухам за залізною заслоною викликало справжній переполох совєтського уряду. Подібно, як це було з журналом „Колірс", що подав фантастичний проєкт майбутньої війни на території СССР, совєтська пропаганда не перестає кричати про новий „акт агресії американських імперіялістів". Часописи повністю надрукували промову Вишинського в політичному комітеті шостої сесії Генеральної Асамблеї ОН. Оперуючи дикою логікою, цей задиркуватий пан домагався, щоб Генеральна Асамблея засудила ухвалений урядом ЗДА закон. Особливо заатакував Вишинський Керстена за його намагання сприяти „притокові з других країн в ЗДА так званих втікачів, здібних до військової служби і готових найнятись і йти в спеціяльні військові з'єднання під виглядом національних армійських частин держав, з яких вони втекли".

Вишинський бореться за ідеали справедливости і невтручання у внутрішні справи окремих держав. Це тоді, коли Москва давно вже порушила цей принцип, коли Москва проголошується столицею всесвіту, Росія — надією людства, а Сталін — вождем світового пролетаріяту. Совєтська преса відверто закликає трудящих „капіталістичних" країн зі зброєю в руках повалити власні уряди. Ось „Літературная газета" (20 грудня 1951 р.) друкує фото ливанського реміcника за працею у власній майстерні, на стіні висить портрет . . . товариша Сталіна. Підписано: на стіні портрет вождя трудящих всього світу И. В. Сталіна.

Судячи з совєтської преси, там уже почалася психоза шпигуноманії, факт, що на підсовєтське населення матиме погубні наслідки. Це дасть можливість совєтському урядові фабрикувати шпигунів, диверсантів, як „агентів американського імперіялізму" і під цією фірмою обезголовлювати окремі нації, винищуючи її передову частину — інтеліґенцію.

В обігу совєтської невтомної пропаґанди вже появилися „наочні" докази засилання Америкою шпигунів. З вимушеного приземлення на угорській території американського пасажирського літака зроблено велику диверсійно-шпигунську епопею. „Спіймано" двох диверсантів, колишніх втікачів Османова і Саранцева. В Страсбурзі, твердить совєтська преса, відкривається, а в Швайцарії вже діє університет, який готує диверсантів, убивць і шпигунів для підривної діяльности в східньо-европейських державах. Такі ж кадри готує Фордгемський католицький університет, фінансований військовою розвідкою Бедела Смита. Голова комітету за вільну Европу Джексон ніби то сказав: „Ми потребуємо підтримки головорізів і хуліганів, яких тільки ми спроможемось завербувати". В статті „Убивники і шпигуни на американському утриманні" („Літературная газета" за 24 листопада 1951 р.) В. Собко пише: „Тяжко більш виразно намалювати ганебне и „отвратительное" обличчя теперішніх керівників Америки, ніж вони зробили самі. Ось, напр., сенатор МекКарен — відомий мракобіс і погромник. В серпні цього року він запропонував, щоб ЗДА голосно заявили: „нашою метою являється повалення совєтської влади за допомогою всіх засобів, які маємо в нашому розпорядженні", в тому числі при допомозі „максимальної підтримки підпільних повстанських груп".

Анекдотичну кореспонденцію з Кореї надрукувала та ж „Літературная газета" 4 грудня під назвою „Записна книжка диверсанта №7715". Виявляється, що вже „американські імперіялісти" скидають над Північною Кореєю диверсантів з грішми, які асигнував уряд ЗДА. Кожний шпигун-парашутист має в потайній кишені спеціяльну книжечку, в яку він мусить записувати куди витрачає гроші з фонду 100 млн. За останній місяць, пише кореспондент „Літ. газети", американська розвідка скинула над Північною Кореєю 500 диверсантів. 19 листопада група таких „американських диверсантів" в провінції Хесан нібито вчинила криваву різанину, убила 20 робітників, спалила лікарню з хворими, які в ній лежали; насилували жінок, до півсмерти били дітей. Чогось страшнішого, звичайно, тяжко видумати. Кореспондент розповідає й про іншу „банду американських диверсантів і вбивників із 139 чоловік", серед яких був кореєць-диверсант зі згаданою записною книжкою №7715. Банда на парашутах спустилась в провінції Південний Хамден і напала на . . . беззахисне село. Наспіли солдати народньої оборони, але бандити встигли втекти в гори, захопивши з собою . . . бика. За шаблоном совєтської пропаґанди солдати народньої оборони пішли в гори і переловили всіх бандитів. До речі й бик, жертва американського і м п е р і я лізму, знайшовся. Виявляється, меткий кореєць - диверсант з книжкою №7715, маючи ще до того американські гроші, встиг бичка продати селянинові із сусіднього села. (Л. Л.).

Микола Андрусяк.

Микола Гоголь і його доба

Дискусія, чий був Гоголь, яка ведеться тепер на сторінках „Свободи" (ч. 296 з 20 грудня 1951, М. Чубатий: „Чи Микола Гоголь український письменник?"; ч. 303 з 29 грудня м. р., С. Нич: „Чи М. Гоголь був українським письменником" і ч. 3, з 4 січня 1952 р. В. Приходько: „Чи маємо відмовлятися від Гоголя?") відбувалася перед 10 роками в Літературно-Мистецькому Клюбі у Львові; тоді апологет українськости Гоголя один старий філолог, що в початках нашого століття перейшов метаморфозу з москвофільського на українського національного діяча, тому, що не погоджувався з царською забороною української мови, вказав на українсько-національно-виховний характер поширеного серед нашого народу Гоголевого „Тараса Бульбу", чого доказом — на його думку — був факт, що отаман першого підпільного повстання приняв ім'я „Тараса Бульби".

Проблема Гоголя є для нас актуальна не тільки з огляду на питання, чи Гоголь був українець, чи росіянин, але також з огляду на обсервацію явищ у житті українського народу в Америці, аналогічних до тих, які переходила верства, з якої походив Гоголь, на нашій Україні. Льояльним російським монархістом був не тільки Микола Гоголь, але такими були й наші письменники, що започатковували українську літературу в своїй рідній мові: Іван Котляревський, Петро Гулак - Артемовський, Григорій Квітка - Основяненко і Євген Гребінка. Були це представники упривілейованої в царській імперії верстви, в яку царський уряд нарошно перемінив козацьку старшину, коли зніс гетьмансько - козацький лад на Придніпрянщині. Нащадки козацьких старшин мали доступ не тільки до високих чинів на Україні, але й до найвищих урядів у царській імперії і от Олександер Безбородько, якого літературознавець акад. Михайло Возняк уважає автором „Історії Русов", став канцлером російської імперії і дістав титул „князя", інший наш земляк Трощинський був російськем міністром. Родовиті москалі були невдоволені тим, що українці займали високі уряди в російській імперії. От про канцлера князя Безбородька писали, що він не любить Росії так, як дитина любить своїх батьків, бо вони дома в родині вживали української мови й зберігали козацькі традиції. Трощинський любив співати Мазепину думу про чайку; для вистави в його домашньому театрі написав Василь Гоголь, батько Миколи, „Простака" українською мовою.

Д-р М. Чубатий пише про Гоголеві „образки з української історії" („Тарас Бульба"), а відтак що Гоголь „української історії не знав; що знав, то тільки з одного, російського насвітлення". Чейже козацький побут у свойому „Тарасі Бульбі" не змалював Гоголь на основі російського насвітлення української історії! Він же вживає в цьому творі навіть назви „Україна", а не „Малоросія"; і тому в російському дореволюційному підручнику краєзнавства, де для України вживано назви „Малоросія" під вміщеними поруч себе портретами Миколи Гоголя і Тараса Шевченка додано „співці України" („певцы Украйны"). Те, що по словам Чубатого — „українську історію розумів він тільки як боротьбу козацтва за визволення з-під Польщі на те, щоб у Переяславі навіки злучитися з „братньою" Московщиною", що його „Тарас Бульба" по словам того ж історика — „мав свій великий вплив на вироблення українського національного патріотизму, але патріотизму однобічного, що не бачив поневолення України та насильства над Україною тільки з боку поляків, але не бачив його з боку москалів" слід приписати не російському впливові на Гоголя, тільки його дворянському походженню. Шевченкові „Тарасова ніч" і „Гайдамаки" теж протипольські, але Шевченко по походженню російський кріпак відчував російський гніт на Україні і тимто в його творах проявилися гнів і ненависть до російського царату, чого не відчував Микола Гоголь, російський дворянин, нащадок козацької старшини, що свої привілеї з боку царського уряду завдячувала саме нещасному для самостійности України Переяславському договорові.

Колишня гетьманська Україна не вживала української народної мови в своїх урядових актах, тільки переняла засмічені церковно - слов'янщиною, латинщиною і польщиною, до яких прилучувалася згодом московщина, зразки з литовсько-польської канцелярщини. Тимто в добі Гоголя тільки одиниці, надхнені українською н а р о д н о ю словесністю, писали твори українською мовою. Очевидно, це пособляло московщенню українських дворян — процесові, аналогічному до польщення наших вельмож у добі „Перестороги" і „Треносу" Мелетія Смотрицького та відчужування від своєї рідної мови нового покоління европейських іміґрантів в Америці без ніякого примусу згори. З того видно, що національний гніт викликує серед гнобленого народу відпір, коли ж цього гнету немає, йде повільна асиміляція провідної верстви до до державного народу. В добі Гоголя не було переслідування української мови російським урядом. Навпаки, з початків XIX. ст. маємо записку російської Академії Наук у Петербурзі про потребу збірки українських етнографічнех матеріялів, бо заходить небезпека, що ця гарна мова завмре. Кирило-Методіївське братство ставило за свою ціль слов'янську федерацію, отже не відірвання від Росії, тільки республіканський лад вдаряв у царат і наразив братчиків на переслідування. Щойно розвідка історика Миколи Костомарова про дві руські народности українську(„южноруську") і російську („великоруську") після смерти Гоголя наробила шуму в російських кругах про „український сепаратизм" наприкінці 50-х і в 60-х рр. м. ст. і це була причина валуєвського указу про заборону друкувати твори українською мовою та навчати української мови в недільних школах. Сам Костомарів виправдувався перед гр. Влудовою, що він не має на думці українського сепаратизму від Росії, що українець повинен почуватися добре в Москві, а росіянин у Києві, тому теж годі називати Гоголя „безхребетним малоросом", бо тоді назва „Малорос", „Южнорос" уживалася самими українцями для зазначення своєї окремішности від москалів. Те, що М. Чубатий приписує „Тарасові Бульбі", — „копання прірви між українцями та поляками — можна б навіть приписати протипольським творам Т а р а с а Ш е в ч е н к а, над якого гробом польський промовець сказав: „Ти нє любілесь нас Тарасє!"

Ці мої завваги промовляють за те, що не є злочином, коли „одна українська наукова установа на терені ЗДА таки вже постановила окремою публікацією відзначити ювілей Миколо Гоголя". Все це таки причиниться до зацікавлення добою Гоголя ширших кругів нашого громадянства, дасть по словам відомого публіциста Миколи Шлемкевича („Успіх" „живої газети" в Л.-М. Клюбі", „Свобода" з 6. грудня 1951, ч. 284) — поштовх українській науки публіцистиці, запліднюючи її новими ідеями. Бо ж Гоголь і його доба належать таки до української історії, повної трагізму, а його письменницька творчість належить до „української школи" в російському письменстві; їх висвітлення належить таки до української науки.

Іван Кедрин

Здорова база тижневика „Свободи"

Від часу, коли людина перестала ходити по світі Божому переперезана листями чи вкрита шкурами тільки-що вбитих звірів та кормитися бананами, зриваними із дерев, від часу, коли людина почала за біблійним заповітом буквально „у поті чола" оплачувати рацію своєї земної екзистенції, і від часу, коли почалася продукція культурних цінностей, здоровою базою існування в с і х починів і всіх творів є — бюджет. Кожної людини, кожної родини, кожного господарського підприємства, кожної культурницької імпрези. Без цієї бази, без обрахунку коштів витрат і їх покриття, не може існувати — в повітрі чи на облаках — ніщо земне, бо навіть тварина має свій „бюджет" — має „обрахунок", як перетривати зиму, як прокормити дітей, як вести боротьбу за своє існування, щоб не дати знищити себе. Це, здається, такі банальні трафарети, що аж стидно їх пригадувати. І тому, здається, не випадково, а цілком логічно першим промовцем на дискусійному вечорі в Літературно-Мистецькому Клюбі над питанням тижневика „Свободи" був представник Видавництва, в даному випадку УНСоюзу, який представив бюджет, як його Видавництво виготовило при співпраці Редакції „Свободи". І ми почули, що в рямцях $1,750 мають вміститися місячно 4 (чи 5 чисел) плянованого тижневика (друк з папером, редакція, включно із авторськими гонорарами, адміністрація й експедиція), при чому — при передбаченій передплаті — навіть, коли б 5 тисяч передплатників точно присилали свою передплату — УНСоюз мусів би ще покривати річно невеликий дефіцит. Ми почули далі заяву, що — очевидно — УНСоюз мав би фінансову можливість доплачувати й більше, але це відкрите питання, чи в теперішньому історичному часі саме справа такого часописного видавництва стоїть на першому місці, чи може є інші, ще важніші загальнонаціональні потреби, на які треба грошей. Тому саме головуючий тоді український журналіст, що має за собою 30 із гачком років практики із світу преси, волів менше говорити про те, чого ми хочемо та хотіли би, волів менше уваги присвячувати фразам про потреби української культури, а більше зупинитися на цифрах, висоті плянованого накладу, можливостях його збуту, коштах видавництва, такого, як про нього говорив докладчик і висловлювалися інші дискутанти. Такий тверезий підхід може комусь не подобатись. Можуть не подобатись висловлені думки на тему, який саме часопис може здобути в Америці найменше 5 висяч постійних і солідних передплатників; можна зараховувати себе до оптимістів чи песимістів, — але навіщо відразу кепкувати собі з такого підходу, перекручувати зміст висловлених думок і представляти виступ дискутанта у кривому дзеркалі? А якраз таке виходить зі статті п. Голубенка у „Свободі" з 3 січня ц. р. Це не штука було, як це робили досі деякі інші дискутанти, привиклі до видавничих відносин тоталітарного режиму СССР, покликатися на тамошні чудові журнали чи окремі книжкові видання, головно перекладницького характеру, бо в Америці держава не фінансує українських видавництв. І кожному вільно мати свою думку: чи дійсно літературно-мистецький тижневик вима-

(Закінчення на ст. 3)

Віктор Приходько.

МОЇ БОРГИ

(Образки з недавноминулого України).

4)

Аж той день наставав, — приходило Петра й Павла. Уже від полудня, як сонечко повертало на захід, починали з'їздитись до Чабанівки дооколишні батюшки та матушки із своїми дітьми та знайомими й незнайомими. Тут були семинаристки й студенти, ганночки і учителі з поблизької Приворотської Бурси, почмейстер з Ушиці і „жонца" з сусіднього „фільварку". Великий двір о. Петра вкривався різнородними бричками, шарабанами та „кабріолетами", а біля них коні — гордість батюшок та їх фурманів: карі, сиві, статні, смирні й полохливі. Скільки того народу, Господи Боже мій! І всіх нагодувати й напоїти треба. І не раз, і не два! Як приїхали, — треба зразу з дороги випити — закусити, потім за години дві — підвечірок, а пізно вечером — головна вечеря, аж до ранку. Нині, після війни й революції, коли все те минулося і всі збідніли і світ перевернувся, чоловік і в голову собі не може взяти, як то можна стільки людей прийняти. А тоді — приймали ж! Правда, Ірина Захарієвна з ніг збивалась і потом обливалась, а моторні наймички так і звихались — то з кухні на двір, то з двору на кухню, — ще й од фурманів одгризались, — але все було нагодоване й напоєне. Та воно, правду кажучи, було що й на стіл поставити: Гапка 15 курей зарізала, Михайло кабанця заколов, Хаїм з Ушиці телячий задок привіз, а сардинки та шпроти та королівські оселедці з Кам'янця. А пиріг з капустою та другий — з м'ясом і рижом та солодкі пундики своїм порядком! Ну, а горілка, вина та пиво — своїм порядком.

Отож — усі їли й пили! До схочу! І поважні панноці, і молодь і фурмани. Всі дякували, аж одбивались, а Ірина Захарієвна та о. Петро все припрошували та примовляли. Боже борони, щоб якийсь гість встав не наївшись. Ірина Захарієвна аж до другого Петра мучилась би!...

Але нас головним чином хвилювала вистава. Сьогодня „Майська Ніч", — переробка з Гоголя й „По Ревізії" Кропивницького. Нам здавалось, що усі гості ради цього й приїхали!

О, юні дні й свята простото! І легковажність старших! Де ж ми ту виставу робили? — У клуні, де з двох боків снопи лежали, а посередині ми „орудували": з рампами, з нафтовими лямпами та свічками. І як ми ніколи пожару не наробили — просто дивно! У „Майській Ночі" Франя — о. Петра донька — головну ролю грала і тоненьким сопрано співала, а її брат Ваня, — теж поважний чинник в п'єсі — випив, щоб бути хоробрішим на сцені і перед самим виступом заснув. Ледве розбудили. Була маленька пауза у чверть години, але нічого. Гості тим часом собі розмовляли, а фурмани уважали, що так і треба. А навколо клуні — ціла Чабанівка — заглядала та зазирала, як то паничі з „Кам'янця" комедію грають!

Аж, нарешті, батюшки, що світили перед рампою своїми лисинами, з облегченням довідувались, що виставі кінець і з приємністю рушали до покоїв, де їх очікувала роскішна вечеря. Ми теж були цілком вдоволені незаперечним успіхом, який мали головно у фурманів і матушиних наймичок і з почуттям доконаного великого діла, одліплювали собі з облич кукурузяні бороди та клапті баранячих вусів.

А іменинний стіл виграваз усіма барвами: блищали келішки й шклянки, іскрилось червоне вино, цвіли, як рожі усякі конфітури. Було гамірно й весело, — пили за здоров'я о. Петра, за матушку Ірину Захарієвну, а потім по черзі — за благочинного о. Николая Тарасова та його матушку, за інших отців, за гостей, за молодь і за нас артистів, що подаємо великі надії. Надворі стояла чудова українська червнева ніч і хоч вікна були настіж, батюшки раз у раз витирали лисини, а матушки обмахувались хустками. Але вечеря, нарешті, кінчалась і всі гурмою переходили до залі. Тут була прохолода, усі розсідались навколо і хтось зненацька затягав пісню. За ним другий, третій і — починалось! У батюшок сильні баси, у семинаристів теж не менші, народ все здоровий, вітамінів нікому не бракувало. До них дostроювались матушки та панночки і за хвилю у відчинені вікна розлягався спів, — та який!

Без великих суперечок перебирали цілий репертуар, Традиційний, український, споконвічний. Звичайно починали із такої, що легче до неї „приставати":

Ой із-загори
Та буйний вітер віє,
Ой, там удівонька
Та пшениченьку сіє.
А засіявши,
Стала волочити,
А заволочивши,
Стала Бога просити...

Кінчали. А ну, якоїсь іншої! І хтось затягав:

Реве та стогне Дніпр широкий,
Сердитий вітер завива,
До долу верби гне високі
Горами хвилі підійма.

Яка широчінь, який простір! Баси гудуть, мов рев Дніпра, тенори підносяться, мов рятунку серед бурі просять, а все покриває дзвінке жіноче сопрано. Дівчата й парубки кидають кухню і товпляться на ґанку біля залі, а й Чабанівка не спить, — молодь скупчилась біля воріт та на подвір'ю.

А з вікон батюшкової залі розливається у просторінь величньої зоряної ночі натхнений спів:

Гей, гук, мати, гук!
Де козаки йдуть!
І веселая та доріженька,
Куди вони йдуть...
Куди вони йдуть,
Там бори гудуть...

Аж хтось зненацька переб'є:

Кину кужіль на полицю,
Сама вийду на вулицю,
Кину кужіль на полицю,
Сама вийду на вулицю,

І вся заля, як один, присднується:

Нехай кужіль миші трублять —
Мене хлопці дуже люблять!
Полюбила я Івана
Вийшла заміж за Степана
Полюбила гультая —
Така доля моя...!

Заля од співу тріщить, молодь притопує ногами, а матушки, співаючи, з докором поглядають на батюшок: Чи ж пристало отцям духовним таке співати, народ бентежити, та й у Петрівку?

Але товариство розспівалось, зупину нема!

А чи знаєте цю, нову:

Ой хмариться, дощ буде,
Признаюся Вам, люди!

Але всі її знають і дружно підхоплюють:

Через свою сваволю
Попалася в неволю!
Пішов милий в дорогу,
Я пропила корову, —
Сіла собі журюся
За корову боюся!
Прийшов милий з дороги
А я йому бенц в ноги! —
Що ж я, милий, зробила,
Коровицю пропила!
Милий милу цілує,
Коровицю дарує, —
Пий, мила, здорова,
Буде друга корова!

Але цей енергійний, ритмічний темп перебиває горласте: кукуреку! Гості оглядаються, аж у вікна дивиться літній росистий ранок. Тоді підноситься величня фігура о. благочинного Тарасова і він проголошує: Ну — що ж, Шановне Товариство, мушу я уже збіратись; Пора й честь знати!

І я! Та й ми — присднуються голоси батюшок та матушок.

Але Ірина Захарієвна та о. Петро й чути не хотіли.

— Як - то, щоб я вас тай голодних у дорогу пустила?!

Та що ви, Ірина Захарієвна, та ж ми тільки й робили, що їли!

І не говоріть! Зараз чай буде, а тим часом прошу закусити. Ось пиріжечки з капустою, а ось холодець до чарочки!

(Продовження буде).

ПОДБАЙТЕ, ЩОБ ВАШОГО ІМЕНИ НЕ ЗАБРАКЛО У ВЕЛИКОМУ КУЛЬТУРНОМУ РЕФЕРЕНДУМІ! ВИШЛІТЬ НЕГАЙНО ЗАМОВЛЕННЯ НА НОВИЙ ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКИЙ ТИЖНЕВИК „СВОБОДИ"!

ДВА З'ЇЗДИ ФІЛОЛОГІВ У ДІТРОЙТІ

Асоціяція американських учителів слов'янських і східно-европейських мов (American Association of Slavonic and East European Languages — Aatseel) та Ассоціяція новітніх мов (Modern Language Association — МЛА) в Америці влаштовують свій щорічний з'їзд в останніх днях грудня і завжди в тому самому місті. В днях 27-29. грудня 1951 р. обидва названі об'єднання відбули свої з'їзди в Дітройті, ст. Мішіґен, перший в приміщенні Вейн (Wayne) університету, другий в готелі Статлер. Хоч місця зборів віддалені від себе на 1/4 години їзди автобусом, члени обох товариств брали живу активну участь в їх кількох мітинґах. Коли Атсель начисляє біля 400 членів то МЛА кілька тисяч. Тому в тругому товаристві живіший рух а також більш науковий підхід до доповідей і дискусій. Тим більше, що в друкованій програмі з'їзду МЛА майже до кожного заголовка доповіді подано коротке резюме її, що дає змогу приготовитися до дискусії.

Рівень доповідей Атселю більш практичний, відноситься до вибраних питань славістичних студій і методики навчання слов'янських мов.

Для нас — українців важна справа рівня й вартості цих доповідей та наша участь у цих з'їздах, головно Атсел-ю, при якому існує **Українська Секція**. Коли в 1950 р. в часі з'їзду Атсел-ю члени Української Секції виступили в одній з окремих сесій, то в 1951 році, на жаль, це не могло статися, хоч теж була призначена окрема сесія 3-4 доповідями. З 7 зголошених українських доповідачів прибули тільки 3, інші зрезиґнували з своєї участи через брак їхньої матеріяльної бази.— Старання проводу „У. С." дістати фонди на кошти подорожі й прожитку її членів у East European Fund були безуспішні. — Тому що канадійський відділ Атсел-ю відбував свій з'їзд разом з Американським, на нього прибули 2 українці а це: проф. університету в Оттаві **Д-р Володимир Кисілевський** (голова канадійського відділу Атсел-ю) та проф. університету Саскачевни у Саскатуні — **Д-р Кость Андрусишин.**

З рамени американського Атсел-ю взяли участь професор університету Маркет у Мілвокі, **д-р Роман Смаль-Стоцький**, голова У. С., професор УВУ **Д-р Василь Лев**, секретар У. С. та **Д-р Іван Сидорук**, асистент при катедрі славістики в УВУ.

Доповіді українських представників ЗДА торкалися більш наукових питань славістики ніж практичних а саме методики навчання, а канадійських методики навчання.

В ході нарад українські доповідачі виступили в такому порядку:

На першому загальному зібранні Атсел-ю, в дні 27. XII. вранці: проф. В. Лев прочитав доповідь про польсько-українські літературні взаємини. Автор подав у ній хронологічний огляд культурних і літературних взаємин польського і українського народів, при чому звернув увагу на т. зв. „Українську школу в польській літературі" та підкреслив позитивні й неґативні сторінки літературних взаємин, викликані історичними й культурними взаємовідносинами обох народів.

В дискусії поглиблено ще деякі питання та виснено окремі риси творчости „української школи". Живе зашікавлення викликала згадка доповідувача про „Енциклопедію Українознавства", так, що проф. Р. Смаль Стоцький дав спеціяльне довше вияснення про НТШ і його працю на еміґрації — головно над виданням згаданої енциклопедії.

Пополудні того ж дня відбулося спільне засідання американських і канадійських членів Атсел-ю в Вінсорі (Канада) де в приміщенні Assumption College, де м. і. проф. Андрусишин прочитав доповідь про деякі проблеми студіювання слов'янських мов в американських високих школах. В ній доповідач підкреслив важність словників і літературних творів при навчанні чужих, в тому випадку слов'янських мов, при чому вказав на деякі труднощі в навчанні слов'янських мов студентів англо-американського світу. Тут важне психологічне наставлення студента й професора до чужого предмету. Літературні твори, що ними послуговується професор при навчанні даної слов'янської мови, дають змогу не тільки вивчити її, але й пізнати культуру даного народу та його відношення до інших слов'янських народів. Приклади: Шевченкова й Франкова творчість відкривають історію духової культури українського народу і взаємовідносини до російського та польського народів. Це саме важне завдання вчителя слов'янських мов — інтерпретувати духа слов'янського світу.

В дискусії заторкнено окремі питання, головно ваги словництва, при чому проф. Андрусишин дав ще потрібні поянення до виготовленого ним українсько-англійського словника. (90.000 слів, 30.000 ідіомів і фраз, біля 1600 сторінок друку).

Ввечорі того ж дня на засіданні в Дітройті проф В. Кей-Кисілевський прочитав доповідь про славістичні студії в Канаді. На основі статистичних даних, що їх доповідач зібрав, як урядовець в Канадійському уряді еміґрації і натуралізації в Оттаві та як професор психологічних студій над еміґрантами, подав він огляд слав'янських національних груп в Канаді і їх зацікавлення й участь у славістичних студіях. Три національності: українці, поляки й росіяни є репрезентантами слов'янського світу й культури в Канаді при чому українська група — найбільша. В виду того в канадійських університетах і каледжах є катедри української мови й літератури та загального українознавства. З посиленням української іміґрації в Канаді, ожививлося культурне, громадське й видавниче життя, а багато педагогів науковців гуртується в наукових інституціях НТШ й УВАН та біля видавництв і працює в канадійських високих школах.

В дискусії проф. Кисілевський дав декілька предметових вияснень відносно статистичних цифер, що їх подав він у доповіді, не тільки про українців, але також про поляків, росіян та інші слов'янські національності.

В часі того зібрання проф. Р. Смаль Стоцький виголосив доповідь на тему проблеми пуризму в совєтському мовознавстві. Він накреслив загальне положення мовознавства в СССР, що з наказу партії й уряду буцім то має повну свободу національних мов, а в ґрунті речі під покришкою зберігання чистоти мови, змагає до уніфікації мов усіх радянських народів не тільки слов'янських але й угрофінських, турксьних та інших азійських в наближенні їх до російської мови. Це відбувається в ділянці слівництва, передовсім чужомовних термінів, далі в граматичних формах і правописі. До 1950 р. совєтське мовознавство базувалося на вченні М. Я. Марра, що виступив проти родословного дерева індоевропеїстики й дав основи для теорії витворення однієї майбутньої мови, яка постане в умовинах соціялістичного життя всього людства. В 1950 р. з наказу партії більшовиків відкликано й осуджено вчення Марра, щоб, на думку проф. Р. Смаль Стоцького, заперечити Маррове твердження про примітивність китайської та інших споріднених з нею мов саме з політичних причин — зросту комунізму в Азії.

Доповідь викликала оживлену дискусію, в якій доповідач виявснив багато цікавих для американських славістів подробиць з т. зв. мовної політики в СССР.

В ранньому засіданні в дні 29. грудня — д-р І. Сидорук прочитав доповідь про ідеологію Українського Кирило - Методіївського Братства, заснованого в Києві в 1846 р., групою українських культурних діячів, поетів і вчених: — Костомарова, М. Гулака, П. Куліша, Т. Шевченка й і., що пройняті ідеями слов'янофільства в протиставлені до російського панславізму, змагали до об'єднання держав на зразок Сполучених Держав Північної Америки та їхнього творця Дж. Вашінґтона. — Доповідь дала багато фактів про назване товариство та його чисто ідеологічну програму з'єднання слов'ян. Слухачі мали нагоду порівняти тези доповідача зі знаними їм фактами з інших джерел, не зовсім правдивими. Це виявилось в дискусії.

На зібранні МЛА дві сесії призначено для групи слов'янської філології в днях 28 і 29 XII. В першій, присвяченій студіям на полі слов'янських літератур, — проф. Лев, як представник НТШ прочитав доповідь про працю українських науковців над слав'янськими літературами за останніх 5 років. Доповідач представив важкі умовини праці радянських науковців у ділянці слов'янського літературознавства з тієї причини, що в Радянському Союзі кожний українець-науковець може попасти в підозріння за національний ухил, якщо студіюватиме інші слов'янські мови й літератури, а не виказуватиме тільки впливи — „великого, братнього, російського народу" на українську культуру й літературу та мову. Доповідач висвітлив цей факт прикладами з друкованих на Радянщині творів після II. світової війни. В другій частині доповіді автор присвятив увагу праці українських науковців - слявістів поза межами рідних земель, т. зн. на еміґрації. Спеціяльний інтерес в славістичних студіях був в Українському Вільному Університеті в Мюнхені (катедра славістики) та НТШ й УВАН (Інститут слав'янознавства). Одначе українських учених на еміґрації більше цікавили студії в ділянці українського літературознавства ніж інших слов'ян.

В дискусії виявснено ще деякі подробиці, що відносяться до теми доповіді, і головно праці українських науковців на еміґрації.

Одне з суботніх пополудневих засідань МЛА присвячено дискусійній конференції на тему: — Впливи марксизму-ленінізму на мовознавство в Совєтському Союзі". Зібранням, що в ньому взяло участь б. 100 слухачів, проводив Д-р Артур Колеман, президент Еласнс Каледжу в Кембрідж, Спрінґя, Па., відомий приятель українців. Він започаткував дискусію, а запрошений ним проф. Роман Смаль-Стоцький дав основні положення щодо стану мовознавства в Радянському Союзі, — з'ясовуючи домінантний вплив вчення Маркса, Енґельса й Леніна про участь мовознавства в будівництві соціялістичного життя в СССР та видвигнення науки М. Марра, що колись стала основою тверджень Сталіна про „витворення в майбутності однієї мови всього людства." Проф. Роман Смаль Стоцький відповідав на запити присутніх і дискутантів, а також проф. університету Пенсилвенія, А. Шаліс, литвин, вияснив основні тези науки Марра, — яку попереднього року вікликано з наказу партії більшовиків і уряду СРСР як шкідливу для його нової політики в Азії. Крім нього участь в дискусії брали пп.: Мірскій, Леґебартель, о. Яшкевіч, Фрідл, Болдирев, Андрусишин, Сидорук, Лев. В результаті вирішено провести на другому зібранні МЛА в 1952 р. дискусію над причинами відкликання науки Марра в СРСР.

В порівнянні з тематикою доповідей на зібраннях Атсел-ю й МЛА попереднього зібрання, в останньому слідне розроблення славістичних наук не тільки на базі російської мови але й інших слов'янських мов. Спеціяльно — проф. університету в Монтреалі (Канада) Т. Домарадзкі у своїй доповіді про вимоги студій славістичних в Америці поставив виразне домагання, щоб судент, які студіюють славістику, складали дипломові іспити з 2-3 слов'янських мов, а не обмежувалися тільки до знання російської. Крім того дуже різко підкреслювано антибольшевицьке наставлення в доповідях і дискусіях, за вийнятком хіба одної, в якій доповідач, говорячи про способи пожвавлення в навчанні російської мови, в програму різдвяної ялинки, влаштованої студентами, вмістив розмову студента з Молотовим, більшовицьку пісню „Ей ухнєм", „Катюшу".

В дні 28. XII. українці-учасники з'їзду відбули свою окрему конференцію, на якій порушено справу тісної співпраці канадійських та американських українців-славістів, справу видання статистичних даних про навчання української мови в Канаді і ЗДА. та справу участи в наступньому з'їзді Атсел-ю й МЛА, що відбудеться в Бостоні в грудні 1952.

Слід одначе вімітнти, що не використано нагоди зустрічі українських учасників з'їзду з нашим громадянством у Дітройті. Тому провід Української Секції при Атсел-ю вже тепер звертається до українського громадянства в Бостоні допомогти влаштувати не тільки зустріч із ним українських науковців, але також дати концертну або театральну імпрезу для американських лінґвістів. В цій справі просить звернутися до секретаря У.С., Д-ра Василя Лева, 95-2692nd St., Ozone Park 16, N.Y.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ДІТРОЙТ, МІШ.

Молодь — Героям Крут

Молодь Дітройту готується зустрічати 34. роковини бою під Крутами. Всі молодечі організації на терені Дітройту (Доповняльна Школа Українознавства, Ліга Української Молоді Півн. Америки, ОДУМ, Пласт, СУМА, Українська Студентська Громада й УСТ „Черник") покликали до життя діловий комітет, який уже розгорнув підготовчу роботу. На своєму першому засіданні вирішив комітет влаштувати сьогорічне святкування роковин бою під Крутами в формі протикомуністичної маніфестації молоді, зриваючи з дотеперішньою практикою стереотипних академій.

Це незвичайно відрадне явище, що українська молодь у нашому місті, згуртована в різних організаціях, що їх сьогодні ми слушно чи не слушно зараховуємо до таких чи інших політичних середовищ, знайшла спільну мову й таку велику подію як роковини бою під Крутами готується святкувати разом. Видно, що ідея, за яку герої Крут поклали своє життя, має велику силу й однаково дорога українській молоді без огляду на те, чи вона родилася на українській землі, чи поза її межами.

Молодь, що виховалася на великих датах визвольної боротьби, що живе тими днями, коли в вирі національної революції родилася воля України, коли радісно воскресними дзвонами неслися по українській землі слова IV. Універсалу, добре розуміє актуальність ідеї крутянців і готова їй служити. До цієї молоді так виразно промовляють крутянські поля, накликаючи до готовости служити Україні так віддано, як це зробили молоденькі герої Крут.

Громадянство Дітройту зустріло постанову молодечих організацій із правдивою радістю, живо цікавлячись ходом підготови святкування. Ми переконані, що заля Народного Дому при вул. Мартін у дні маніфестації, 3. лютого ц. р., не зможе помістити всіх учасників, що разом з українською молоддю будуть маніфестувати вірність сучасного покоління великій ідеї крутянців.

В. Колодчин
голова Ділового Комітету

ЙОНКЕРС, Н. Й.

Пам'яті о. Маркіяна Шашкевича

З початком грудня заходами гр.-кат. парафії і місцевого відділу ООЧСУ відбулися громадські сходини, присвячені пам'яті о. Маркіяна Шашкевича, з нагоди 140 річниці Його уродин. Сходини вікрив вступним *словом* парох о. Клос. Два реферати про життя, діяльність та значення Маркіяна Шашкевича виголосили о. Вареха і д-р Борковський. На закінчення п. Коцибала подав спомин: „Остання прогулька на Підлисся'". На сходинах були приявні пп. Шашкевичі, що походять з родини о. М. Шашкевича.

В 30-ту річницю Базару

Старанням місц. Осередку СУМА відбулася в суботу 15 грудня м. р. гарно підготована академія, присвячена 30-ій річниці Базару. В програму входили: американський гимн — у виконанні церковного хору під дир. п. Фатюка, вступне слово п. Булета, виступи хору, святочна промова д-р Борковського, деклямація п. Ревака та виступи бандуристів проф. Левицького і п. Юркевича. Бандуристів бачив Йонкерс перший раз. На закінчення була інсценізація „Базар" ефектовно сценічно оформлена, у виконанні п. Вулата мол. і п. Р. Глущка. Сцена в першій і другій частині артистично прибрана п. В. Кульчицьким. Голова п. Безкоровайний дякував приявним за численну участь.

Св.-Миколаївський Вечір

Цьогорічний традиційний Св.-Миколаївський Вечір у підготовці Сестер Василіянок відбувся в неділю 23. грудня у церковній галі. На програму зложилися вступне слово о. Варехи, співи, деклямації, виставка і роздача дарунків. Як і щороку вечір цей стягнув повну залю слухачів.

Вифлеємська Ніч

Заходами місцевого Відділу ООЧСУ виставлено у церковній галі в днях 30. грудня і 1. січня різдвяну ораторію „Вифлеємська Ніч" Луцика. Громадянство прихильно прийняло цю виставу і битком виповнило галю на першій поставці. Коли взяти до уваги труднощі персональні і технічні, то виставка випала цілком добре і на відповідному рівні. Декорації були у виконанні п. В. Кульчицького. Добре акомпаніювала п. Коцур. Слід підкреслити працю людей доброї волі, а то вже повище поданих, дальше п. Черевка, п-ва Кудриків, п-ні Саламон, п-ні Кульчицької, п. Василика з Ню Йорку п. Курила і цілого ансамблю 20-ох аматорів, які не жаліли ні труду, ні часу. Перед виставкою відповідну промову виголосив о. Несевич. Чистий дохід $54 призначив ООЧСУ на „Фонд будови школи" при нашій парафії.

С. К.

● **Кілька тижнів сиділи детективи на драбині**, призначеній для втечі на випадок вогню, доки не діждалися злодія, який постійно обкрадав гостей в готелі Ст. Джордж у Брукліні, Н. Й. Цим разом вони приловили його через вікно на четвертому поверсі. Це був колишній портер готелю, Лонні Еллісон. За час своїх 25 вломів він „доробився" $5,000.

ГРИЦЬ ЗАЗУЛЯ В БАРІ.

— То, Ви, Грицю, великий патріот! Скільки Національних Датків пропили?

Здорова база тижневика „Свободи"

(Закінчення зі сторони 2-гої)

гає в першу чергу субвенції від української громадсько-фінансової установи, чи може якась інша ціль, конкретно, як казав дискутант (що викликав гнів п. Голубенка) політично - інформаційна праця на американському ґрунті, що — крізь каміння і терня — промощує національній Україні шлях мати гідне заступництво й оборонців своїх інтересів на мировій конференції після третьої світової війни.

Тому, коли п. Голубенко признається у своїй статті, що він „переяскравив" виступ на отому вечорі автора цих рядків, то його правда. Коли ж він впевняє, що він правильно схопив „суть і напрямок думки", то він помиляється. Бо суттю і напрямком висловленої тоді думки не було заперечування вартости і потреби тижневика української літератури, науки й мистецтва в ЗДА, тільки заперечування тези, що такий тижневик може опертися на найменш 5 тисяч постійних і солідних передплатників. Повторяю, що це квадратура кола — виповнювати плянований тижневик такими високовартісними творами, що про них говорив докладчик, які перевищували б якісно і редакційно зміст вже існуючих двох інших українських часописів літератури й мистецтва, які ледве клигають, та водночас триматися наміченого бюджету. І тому, покликуючись на конкретні приклади з сучасної та минулої практики, власної і чужої, я дораджував компроміс, що його зрештою радив також докладчик: тільки він вживав терміну „універсальний часопис", а я вказував на конкретний тип часопису — „для родин" пригадуючи не тільки колишню львівську „Неділю", але й відомий всім недільний додаток до німецького щоденника у Ню Йорку, чи загально-відомому часописи того типу в західній Европі. Здається, що непорозуміння полягає не тільки у тому, що існує підхід „вольовий" („я так хочу, отже це правильно і так повинно бути") і компліментарний, опертий на бажаннях і теорії, але також реально-тверезий опертий на практиці, — але мабуть шановний полемізант не знає, що таке тип часопису „для родин" (Фамілієнблят), не знав „Неділі" і не знає згаданого німецького тижневика у Ню Йорку. Бо коли б знав, то його „переяскравлення" не було б аж таке яскраве. Бо такий тип часопису абсолютно не виключає літературних і мистецьких творів навіть найвищої кляси, критичних оглядів, рецензій тощо. Зате дійсно виключає літературно-мистецькі експерименти, що можуть захоплювати одиниці своєю фірмою модерности, але не можуть з'єднати не то 5 тисяч звеличників, а й 500 душ, як літературно-мистецькі ребуси, добрі для фахівців від розшифровування єгипетських гієроглифів, а не для американсько-українських читачів, навіть і літературознавців. Пропонований компромісовий тип тижневика не є „для домашнього зацікавлення і вжитку", є тільки для зацікавлення і вжитку тієї широкої читацької американсько-української публіки, яка вже має „Київ" і „Обрії" і тепер „Збірник Літератури, Науки і Мистецтва", не хоче ані точного наслідування цих видань ані суперництва з ними і підрізування їх, та привітає радо і піддержить такий тижневик, що дасть новий поштовх українській духовій творчості, буде знайомити з нею читача, але — рахуючись саме також із творчою продукцією українських письменників і мистців та фінансовими можливостями видавця — матиме також інший актуальний і цікавий матеріял. Ці українські діячі пера, які вже щось зробили для української культури, не ділять її на „вашу" і „нашу", але вони не хочуть лише, щоб окутувати українську культуру серпанком фраз, що від них українській культурі не буде користи, ані тим паче такій культурницькій справі, як новий тижневий часопис. Це не штука намовляти когось на діло, що за нього має потім платити громада, — це не штука дораджувати щось, що миле мому серцеві, але перечить поганим цифрам, тоді, коли не серце рішає, а цифри. Видавництво — книжкове чи часописне — це справа надто поважна, щоб можна вирішувати її деклямаціями. Автор цих рядків нікому деклямацій не забороняє, ані їх нікому не бере за зле, але має добре право до них, у такій справі, не прилучатись. Воліє піддержувати таку тезу про базу нового тижневика, — яка здорова, хоча і непопулярна.

НОВИЙ ТИЖНЕВИК ЛІТЕРАТУРИ, МИСТЕЦТВА І КУЛЬТУРИ

має появитись як окреме недільне видання „Свободи" вже в березні 1952-го року.

Негайною висилкою **замовлення приспішіть появу цього тижневика.**

В тій цілі виповніть подане внизу зголошення, **витніть** його та перешліть на адресу „Свободи":

SVOBODA, P. O. Box 346, Jersey City 3, N. J.

ЗАМОВЛЕННЯ

Прохаю зарахувати мене до передплатників тижневика літератури, мистецтва і культури. Передплату на тижневик зобов'язуюся вислати негайно, як він почне появлятися.

(Виповніть по-англійськи!)

Ім'я і прізвище ------------------------------

Адреса: ------------------------------
(№ & Street) (City) (State)

------------------ ------------------
(Date) (Signature)

Зі Спорту

У.С.К. Ню Йорк — Січ Елизабет 4:2 (3:0)

УСКівці доказали свою технічну перевагу над новиком Нац. Ліги в цих мистецьких змаганнях. Банах, автор усіх чотирьох воріт для УСК-у, був дуже працьовитий та стрілово диспонований. Січовики спочатку заломилися, однак до них вповні належали останні 20 хвилин гри, що почались добутими воротами зі стрілу В. Сохана. Другі ворота для Січі добув Бойцун.

С.К. Гйоа — Січ, Елизабет 3:3 (3:1)

Січ винесла з цеї зустрічі одну цінну точку, мимо здекомлектованого складу. Противник провадив 3:0. Українці отряслись з переваги, пізнавши противника, і завдяки жертвенній грі всіх всіх без виїмку вирівняли. Стрільцями воріт були: Бойцун, В. Сохан 2.

С.К. Йонкерс — У.С.К. Ню Йорк 1:1 (1:0)

На чужому непривітному грищі при значно необ'єктивному судді довелось українцям оставити одну важну точку на виїзді. Олійник був щасливим автором воріт, що дали УСК-ові нерішену на кілька хвилин перед кінцем.

Січ, Елизабет — Шведський С.К. 4:1 (1:0

Шведи, які попередні змагання виграли зі Січею 2:1 тільки завдяки судді, сходили цей раз з грища вповні переможеними. Січовики ввесь час панували на грищі, та могли при більшому стріловому щасті подвоїти цей вислід. Ворота для Січі добули: Маркусь, Чайківський 2, В. Сохан.

У.С.К. Ню Йорк — Варшава 9:3

В четвертих змаганнях за Чашу Аматорів Америки УСК-івці розгромили свого партнера з Нац. Ліги. Тільки п'ятнадцять хвилин першої півгри поляки робили враження рівнорядного противника, та непокоїли непевною долею змагань наших симпатиків. Ціла команда УСК-у вповні вдоволила, напад стрілово випав дуже добре, коли вчислити жахливо мокре грище. Гарасимові знова не пощастило у підворітних „штуках" і крім стрілених собі воріт, має на совісті мабуть ще другі.

У.С.К. заграв в складі: Деревницький, Шміґель, Гарасим, Серант, Андрушко, Підгорецький, Вітюк, Олійник, Банах, Павлюк, Голюка.

Січ, Елизабет — Мартімо 0:1 (0:0)

Змагання в програмі підготовки репрезентантів Америки до олімпіяди. Січовики удостоїлись цеї почести в лізі Стейту Ню Джерзі, яка в противенстві до других футбольних властей не грішить досі ворожнечою до наших спортовців. Українці показали гарну, але не продуктивну гру (вислід 0:1). В додатку добрий воротар противника багато прислужився до їхньої перемоги. Мимо програної Січі цю зустріч у загальному можна вважати нашим успіхом.

Теперішній склад Січі: Сохан І., Бутковський, Біленький, Лютак, Кахникевич, Коваль, Кладко, Панкевич, Маркусь, Сохан В., Чайківський, Лапичак, Бойцун, Старожитник, Стек.

В. С.

• РОЗШУКИ •

ПОШУКУЮ односельчан і друзів. Прошу голоситися до:

MYCHAJLO DZIUBYNSKYJ
53 Greene Street, Jersey City, N. J.

Заграничні часописи прошу о передрук.

КОВБАСЮК ТРОХИМ, син Стефана із Кузьківців Великих, пошукує свого Тата або Стрийків, котрі перебували в Сейнт Луїз, Мізурі в 1938 році.

T. KOWBASIUK
c/o D. Kruk
R. 1, Orwell, Ohio.

СТЕФАНІЯ РІБАКОВА, донька Яця Зварича, пошукує тітку **ПЕЛАГІЮ БЛИЩАК**, з дому Зварич і її доньок Розалію і Евдохію, яка виїхала до Ню Йорку 1920/21 рр., з села Долге, пов. Стрий. S. RIBAKOW, Home Place Farm, Rixeyville, Va.

Пошукую своїх сестер МАРІЮ ЕВУ і КАТЕРИНУ ГУТЕЛЬ (Gutel) мають перебувати в Клівленд, О. Хто про них знає або вони самі, голоситись до: ANNA MARKOWICZ Academy of Notre Dame, Country Club Road, Pelham Bay, Bronx.

На Народний Фонд на 1951 Рік Зложили:

ЛИСТА ч. 24 (по день 9. листопада 1951.)

КАЛІФОРНІЯ:
Лос Анджелес: Микола Новак $50.

КОЛОРАДО:
Денвер: Євгенія Павленко $10.

КОННЕКТИКЕТ:
Гартфорд: Марія Зенчак $10.
Норт Франклін: Марія Фемяк $10; Микола Фемяк $5.

ДЕЛЕВАР:
Вилмингтон: Д-р Зенон Гіль $5.

ДИСТРИКТ КОЛОМБІЯ:
Вашингтон: Інж. Віктор Яновський $5.

МАССАЧЮСЕТС:
Бостон: Володимир Федорів $5.
Чіпокі Фоллс: Марія Джумаґа $10
Лудлов: По $10: Микола Гайовий, Василь Гайовий, д-р Володимир Оренчук.
Спринґфилд: Василь Леськів $10.
Вест Нютон: Василь Починок $10.

МИШИГЕН:
Бентон Гарбор: По $10: Еміліян Єзерський, Тимко Коваль, Михайло Куліковський.
Міннеаполіс: По $10: Павло Федорців і Іван Павчак.

МІЗУРІ:
Клінтон: Д-р Роман Барановський $10.

НЮ ДЖЕРЗІ:
Гилсайд: Анна Ґураль $10.
Джерзі Ситі: Об'єднані Українські Організації $25. З весілля на УНФонд: в часі вінчання доньки п. Антона Шарана Марії з п. Петром Васько зібрав п. М. Петришин між гостями на УНФонд $45.50 (жертводавці: по $5: І. Васько, І. Шупляк; по $3: А. Шаран; по $2: П. Боган, Т. Дячун, П. Ляхоцький, Н.Н.; по $1: П. Бігуняк, С. Граль, А. Гунько, Ф. Колодій, К. Колодій, П. Костик, С. Квятковський, В. Куций, А. Мазур, І. Мандра, А. Обоковський, С. Островський, Н.Н., Е. Сібровський, Е. Сіяч, Т. Васько, Л. Земан, І. Зуховський; $1.50 дрібними); по $10: Андрій Вук, Павло Мелень, Марія Перхун; Іван Шипячий $5.
Літл Фоллс: Степан Сорочинський — $10.
Баунд Брук: А. Котович $10.

НЮ ЙОРК:
Бінґгемтон: Микола Глушик $10.
Бронкс: Анна і Михайло Гаврилів $25; Роберт Михась Гаврилів $25.
Бруклин: Д-р Орест Яхторович — $10.
Гемпстед: Микола Филипів $25; Володимир Шпачинський $10; Осип Іваськів $5; Іван Сивульський $2.
Ню Йорк Ситі: Українська Ліґа Молоді Півн. Америки $100; д-р Роман Осінчук $50; по $15: Ярослав Ченстух і Михайло Гузар; по $10: Стефан Бартко, Богдан Цісик, Теодор Давидко, Александер Федорович, Іван Герцик, Маріян Обуховський; по $5: Михайло Багрянівський і Роман Шпитко.
Оґденсбурґ: Марія Колодуб та д-р Осип Тимочко по $10.
Скенектеди: по $10: Ігнатій Сірий і Михайло Сірий.
Сиракюз: Український Народний Дім $10.
Трой: Дмитро Петрецький $10.
Вотервлит: Український Американський Горожанський Клюб $25; Петро Ковальчук $25; по $10: Василь Футулуйчук, Іван Урбан, Михайло Завойський; по $5: А. Гобляк, Степан Ковальчик, Ілько Савюк; по $2: Розен Байбер, Микола Древецький, Семен Михасів; по $1: І. Чайковський, Андрій Чура, Павло Данусяк, Михайло Дичко, Лука Крайнюк, Орест Уськів; В. Гобляк 50¢.

НОРТ КАРОЛАЙНА:
Форт Бреґ: Карп. Лев Блонарович $10.

ОГАЙО:
Клівленд: Михайло Кривий $10.
Лейквуд: Ольга Наконечна $10.
Лорейн: Василь Сікора $10.
Толедо: по $10: П. Стахів і д-р Василь Шиманів.
Стайбнервил: Д-р Михайло Дудра 10 долярів.

ПЕНСИЛВЕНІЯ:
Аллентавн: Союз Українок Америки (Відд. 40) $10; Пелагія Гришко $10.
Еликвіпа: Відділ УККомітету при Укр. Катол. Церкві $100.
Карнеґі: По $10: Іванна Бортник, Василь Ґелембин, Іван Когут, Теофіль Конецький, Іван Косоняк, Михайло Міщух, Іван Михайлів, Іван Отчич, Григорій Шараневич, Марія Стефура, Микола Сивий, Михайло Щудло, Євген Тимусь, Юрій Ваксолов, Стефан Зорій.
Честер: Володимир Димінський — 10 долярів.
Баден: Гнат Вірців $10.
Дюквесн: Петро Коронович $10; Іван Хоминець $5.
Гленвуд: Петро Мількаш $10.
Іселін: Н. Воловецький $10; М Вус $5.
Ліндора: Василь Чожва $10.
Мек Кіс Ракс: Іван Комічак $10.
Нортгемптон: Василь Саюк $10.
Ранків: По $5: Олекса Глова, Антін Кушнір (на інвалідів).
Филаделфія: По $10: Стефан Музика, Ізидор Ненич, Зенон Ненич.
Пітсбурґ: По $10: Михайло Бібик, Атаназій Боднар, Осип Брикайло, Михайло Децик, Михайло Дуткевич, Петро Феньо, Петро Годованець, Осип Городиський, Андрій Козяк, д-р Роман Криштальський, Роман Лесько, Матвій Семків, Михайло Стефурак; Стефан Кухар $5.
Шерон: Українська Православна Парафія $11.
Суісвил: Семен Білецький $10; Михайло Білецький 5 долярів.

● **Дев'ятдесят три спеціяльні слідчі судейські лави** покликав генеральний прокуратор для перевірки коло 500 осіб, арештованих несподівано по цілій країні як запідозрених у продажу наркотиків. Це мав би бути початок кампанії проти розгалуженого злочину. Головою кампанії призначено в департаменті справедливости Джеймса Мек Інерні.

● Професійні оголошення ●

Dr. S. CHERNOFF
223 — 2nd Ave., (Cor. 14th St.) N.Y.C.
Tel. GRamercy 7-7697
Острі й довгочасні недуги чоловіків і жінок. Шкірні. X-Ray. Роздуття жил лікуємо без операції. Переводимо анализу крови для супружих дозволів. — Офісові години: Щодня від 10 рано до 6:45 ввечорі. В неділі від 11 до 1 попол. Еґзамінація $3.00.

Dr. Med. R. TYLBOR
59 East 3rd St. (коло 2nd Ave.) N.Y.C.
Tel. GRamercy 5-3993
Внутрішні недуги. Flouroscopy. X-Ray Electrocardiograph, Analysis. Переводимо анализу крови для супружих дозволів.
Офісові години: щодня 1-3 і 5-8 p.m. В неділі від 10-2 попол.

● Книжки-Журнали-Картки ●

ДІТИ ЧУМАЦЬКОГО ШЛЯХУ
IV-ий том
Д. Гуменної
Ціна $2.50.
Замовляти:
"SVOBODA"
P. O. Box 346, 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.

• ЮВЕЛІР •

CHARLES & CHARLES
191 Ave. B, Corner 12th St
New York 9, N. Y.
Telephone: CA. 8-1889
Годинникар і ювілер від 1905 р. Агенція на гарні швайцарські та американські годинники та біжутерію. Всю працю виконується у власній робітні. Один рік ґарантії.

• БИЗНЕСОВІ НАГОДИ •

НА ПРОДАЖ Реставрація в індустріяльнім приміщенні у Филаделфії. Пишіть або кличте:
MICHAEL ELKO
605 N. 7th St., Philadelphia 23, Pa.
Phone: Ma 7-2407

• ПОМЕШКАННЯ •

ДО ВИНАЙМУ Апартамент умебльований або порожний, електрична холодільня, приватна лазничка.
MICHAEL ELKO
605 North 7th Street
Philadelphia, Pa.

● Книжки-Журнали-Картки ●

„МІТЛА", календар-альманах гумору і сатири за участю найкращих мистців укр. сатири і карикатури, справжня всенародна енциклопедія сміху на всіх 366 днів переступного 1952 р. 120 сторін друку, 40 сатир і гуморесок, 68 ілюстрацій. Висилає всюди обезпеченою посилкою по одержанні 1 дол. 20 ц. W. MAGUN, P. O. Box 361, Cooper Sta., New York 3, N. Y. Приймає теж передплату на часопис „Мітла".

Український ЮВІЛЕР
має на продаж всякого рода годинники, як мужеські так і жіночі. Можна дістати різнородні перстені, заручинові з брилянтами, шлюбні обручки. Столове срібло, а також Тризуб в дуже гарному виконанні для мужчин і жінок. 10 процент знижки на всі товари, хто купить тепер. Українці, памятаймо, що тільки свій до свого! Голоситись на адресу:
JOHN SARCHYNSKY
2928 Poplar St., Phila. 30, Pa.
Tel.: ST. 2-7602

Михайло Канюк
Український Погребник
Занимається похоронами в ШИКАГО і ОКОЛИЦІ
Контрольована температура в каплиці.
Air Conditioned Chapels
KANIUK FUNERAL HOME
2319-21 W. Chicago Ave
CHICAGO 22, ILL.
ARmitage 6-4575

ЩАДІТЬ У ЛЕГКИЙ СПОСІБ... КУПУЙТЕ СВОЇ БОНДИ ЧЕРЕЗ ПЕЙРОЛ СЕЙВИНҐС"!

З. БЕРЕЗОВСКІ
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
УПРАВИТЕЛЬ
BERRY FUNERAL HOME, Inc.
525 East 6th Street,
New York 9, N. Y.
Phone ALgonquin 4-5746
Дві нові в модернім кольоніяльнім стилю каплиці.
Першорядна обслуга в усіх похоронах без різниці маєткового стану.
ІВАН БРОЩАК, нотар.

Lytwyn & Lytwyn
UKRAINIAN FUNERAL DIRECTORS
AIR CONDITIONED
Обслуга Щира і Чесна
Our Services Are Available Anywhere in New Jersey
801 SPRINGFIELD AVENUE
NEWARK, NEW JERSEY
ESsex 5-5555

ІВАН БУНЬКО
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
заряджує погребами по ціні так низькій як $150
ОБСЛУГА ЧЕСНА І НАЙКРАЩА
JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 EAST 5th STREET
New York City
Dignified funerals as low as $150.
Telephone: GRamercy 7-7661.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Занимається похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і околицях.
Контрольована температура.
Модерна каплиця до ужитку даром.
PETER JAREMA
129 EAST 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel.: ORchard 4-2568

МАШИНКИ Перероблені до ПИСАННЯ
англійські, ціна $25.00. Маємо також нові і перероблені українські машинки. Рахункові машини. Офісові прилади. Потрібно агентів.
ALL LANGUAGES TYPEWRITER COMPANY
119 W. 23rd St. (6—7 Ave.)
New York, N. Y.
Phone: CHelsea 3-8086

ТЕПЕР ПОРА ЗАПИСАТИСЯ НА КУРСИ САМОХОДОВИХ МЕХАНІКІВ І КУРСИ ЇЗДИ.
AUTO REPAIR
GR. 7-8951
КУРСИ МЕХАНІКІВ
КУРСИ ЇЗДИ АВТАМИ
Постараємося для Вас про егзамін Лайсенсу. Наші учні дістають дипломи. Помагаємо в одержанню праці. Інструкції в українській і англійській мовах. КУРСИ ДЕННІ, ВЕЧІРНІ і НЕДІЛЬНІ. Інструктори фахівці. Зал. в 1916.
L. TYCHNIEWICZ, директор
Metropolitan Auto School
155 — 2nd Ave., близько 10th St.
NEW YORK CITY

ЩО НОВОГО У СУРМІ?

КАЛЄНДАРІ НА РІК 1952

Календар У.Н.С., „Провидіння' (з типіком)	
Календар Мітли (Гумористичний) по	$ 1.00
Календар „Провидіння" (ріжноманітний)	.75
Календарі стінні по	.30
Мово Рідна, Буквар—Читанка (нове видання)	2.00
Гуменна Д. Діти Чумацького Шляху, повість 3 томи за	2.25
Винниченко В. Нова Заповідь, повість	.80
Полянич Б. Генерал "W" сенз. повість	1.75
Полянич Б. Ч. 01313 шпигунська повість	1.00
Наріжний С. Українська Еміґрація, понад 700 сторін друку, тисячі ілюстрацій (рідкість)	7.50
Мистецтво: Українське Малярство, 15 рідних образів найкращих наших артистів в кольорах. Оден образ $1.00 всі 15 в гарнім альбомі з поясненням	7.00
Дядинюк В. Володарі Української Доби 9 образців в кольорах в альбомі	2.00
Альбом Дядинюка і книжка Княжа Слава	2.50
Архипенко А. Твори люксусова книжка в кольорах і з поясненям в двох мовах укр. і анг., рідкість, ніхто її вже немає. Ціна	4.00
Українське Мистецтво ч. 1 і 2	3.00
Музика: 201 Укр. Нар. Пісень, на піяно і голос	2.50
Ліра: Збірник пісень, (360) з нотами словами і гарними Укр. Нар. Взірцями	2.50
Лятошинський Б. 15 Укр. Нар. Пісень (нові) оден голос з акомпаніяментом піяна	2.00
Лисенко М. Десятки Лисенка, 120 Укр. Нар. Пісень на хор (міш. муж., і жін.) рідкість	7.20
Артимовський. Запорожець за Дунаєм, найпопулярніша Укр. Опера. Гарно бачити її на сцені і приємно слухати музику і спів у своїй хаті, (надається на дарунки для своїх і чуж.)	2.50
32 Укр. Пісні, в осібних зшитках, для голосу, піяна, ґітари. Гарно ілюстровані. Одна пісня 15 ц. Всі 32 за	2.00
Співаник УПА з нотами і текстом	2.00
Наукові: Літературно Науковий Збірник ч. 1, 401 сторін на гарному папері ціна (лише)	2.00
П. Ю. Короткий Курс Пасічництва	1.00
Білан Л. І. Кравецький Курс, крою і шиття	1.30
Манейко О. Граматика Укр. Мови для шкіл і самоосвіти	2.00
Картан В. Граматика Укр. Мови (фонетика і морфологія)	1.50
АНГЛІЙСЬКІ СЛОВНИКИ И ПІДРУЧНИКИ ДЛЯ УКРАЇНЦІВ	
Англо-Український Словник, Подвезка, поверх 50,000 слів та виразів	4.50
Українсько-Англійський Словник, д-ра Лева і Вербяного	2.85
Підручник англійської мови проф. Ю. Луцького, нове поправлене видання	2.00
Українсько-Англійська Граматика, — Е. Шкляяка	1.50
Перші Кроки Англійської Мови — Фесенка	1.00
Англійська Граматика — Ярославенко	.25
Курс Англійської Мови на 50 Платівках з поясненнями	5.00

10% опусту для тих хто бере більше як за $10.00. Ми поносимо кошти пересилки хто присилає гроші з замовленням. За C.O.D. 35 ц. дорожче. Як буваєте в Ню Йорку, вступіть до СУРМИ. Як ні то пишіть:

Surma Book and Music Co.
11 EAST 7th STREET, NEW YORK 3, N. Y.

ШИФКАРТИ
ПРОДАЄМО НА ВСІ КОРАБЛІ.

ГРОШІ посилаємо до всіх країв і виплачуємо на останній пошті.
АФІДЕВИТИ, петиції та інші потрібні документи на спроваджування кревних і знайомих до Америки зі скиталиції та інших країн.
ПРОДАЄМО доми та всякого роду бизнеси.
У всіх справах звертайтеся до звісного
НОТАРІЯЛЬНОГО БЮРА
S. KOWBASNIUK
277 EAST 10th ST., (Near Ave. A.) NEW YORK 3, N. Y.

ПЛАСТИНКИ — РЕКОРДИ
НАЙБІЛЬШИЙ СКЛАД
HANUSEY MUSIC COMPANY
724 Poplar Street Philadelphia 23, Pa.
Грамофони—патефони на легкі сплати.
Пишіть про безплатний каталог.

БЕЗПЛАТНА ПРОБА
на ревматичні болі
АРТРИТИЧНІ
Коли Ви ніколи не вживали ліку званого ROSSE TABS на ці незначні мускулярні недомагання й болі, злучені з ревматизмом і запаленням жил, або з нервовим запаленням, то чому не спробувати його СЬОГОДНІ на наш кошт. Його вживають тисячі людей впродовж 25 років.
БЕЗПЛАТНО ДЛЯ ЧИТАЧІВ НАШОЇ ГАЗЕТИ
Запрошуємо Вас випробувати його без ніяких коштів. Дозвольте, щоб ми вислали Вам пачку повної величини. ЗАЖИВАЙТЕ БЕЗПЛАТНО 24 ТАБЛИЧОК. Коли не будете вдоволені палітивною — часовою — полекшою, зверніть нам решту й не будете нам винні нічого. Така проба не буде коштувати Вас ні одного цента. НЕ ВИСИЛАЙТЕ ГРОШЕЙ. Пішліть лише негайно Ваше імя й адресу до:
ROSSE PRODUCTS COMPANY
Dept. O-5,
2708 Parwell Ave., Chicago 45, Ill.

ПОДЯКА

Дня 15. січня 1952 р. Всевишній покликав до себе мою найдорожчу дружину **АНТОНИНУ КАЩИНЦЕВУ.** Складаю сердечну подяку **ВПР.** о. деканові Баландюкові за відпровадження небіжки на місце вічного спочинку та прегарну, зворушливу проповідь. Зокрема щиро дякую ВПані Василенко і Панству Похмурським, які із справді християнською любовю ближнього осолодили останні дні життя бл. п. Антоніни. Хай Бог благословить усіх, хто взяв участь в панахиді і похоронах.

Горем прибитий — **Іван Кащинець**

Перевози місцеві — Далекобіжні
УКРАЇНСЬКЕ ПЕРЕВОЗОВЕ БЮРО
В. Е. БОГАЧЕВСЬКИЙ
335 EAST 6th STREET, NEW YORK 3, N. Y. — TEL. OR. 3-2484

УВАГА! ГРОМАДЯНИ!

ВЕЛИКА ВИПРОДАЖ
КАПЕЛЮХІВ І МУЖЕСЬКОЇ ГАЛЯНТЕРІЇ
НА ОГРАНИЧЕНИЙ ЧАС
Можете заощадити від 15% до 40% отже користайте з цеї нагоди.
Склеп отворений щоденно до год. 8:30 ввечорі, а в пятниці і суботи до 10. год. ввечорі.
Слухайте наші оголошення по радіо-програмі п. Мельника кожної неділі між 7—8 год. рано і кожного четверга між 7—8 год. ввечорі, станція WHOM-FM.
Говоримо по українськи.
DUNLEY HAT SHOP, 14 Saint Marks Place
(Іст 8-ма вул., Between 2 & 3 Ave., New York City.

✝

Ділимося сумною вісткою з приятелями та знайомим, що наш дорогий муж і батько

ПРОФ. Д-Р ВІКТОР СУПІНСЬКИЙ

нагло відійшов від нас у вічність дня 17. I. 1952 р., у Балтімор, у 57 році життя. Похорон Його відбувся дня 19. I. 1952 р., на цвинтарі св. Михаїла.

З глибоким жалем подають до відома жінка, дочка, зять, внук і сестра.

Щиру подяку складаємо Всечеснішим О.О.: о. Пароховi Маньовському, о. Кобринові, о. Подоляковi й всім громадянам, що взяли участь у віддані останньої прислуги Покійному.

РОДИНА

ТАРЗАН, ч. 2757. А все таки володарем!

LIKE CHARGING BULLS, MAN AND APE CAME TOGETHER, AND AGAINST THE APE'S GREAT FANGS WAS PITTED THE MAN'S THIN-BLADED KNIFE.

CHIRAM SHUDDERED, REALIZING THAT THE SOUNDS COMING FROM TARZAN'S LIPS WERE AS SAVAGELY BESTIAL AS THOSE COMING FROM THE THROAT OF THE APE.

THE SAVAGE ROARS OF THE FIGHTING BEASTS MINGLED IN HARSH ECHOES WHICH BOUNCED BACK AND FORTH FROM THE WALLS OF THE VAST CHAMBER.

AS THE GREAT BEAST SANK LIFELESS TO THE GROUND, THE VICTORY CRY OF THE BULL APE ONCE MORE SHATTERED THE TEMPLE SILENCE.

Наче нападаючі на себе бики, чоловік і малпа зустрілися разом, а проти великих кігтів малпи був наставлений тонкий ніж людини.

Хірам здригнувся, коли завважав, що звуки, які виходили з Тарзанових вуст були такі дикозвірські, як і звуки малпи.

Дикий рев воюючих дикунів змішувався з гострим відгомоном, який відбивався від одної до другої стіни великої кімнати.

Коли велика потвора впала без життя на землю, переможний, голос бика-малпи ще раз перервав тишу святині.